

RAZGLEDI

O POMENU ANTONA MELIKA ZA SLOVENSKO GEOGRAFIJO

AVTOR

dr. Ivan Gams

Ulica Pohorskega bataljona 185, SI – 1000 Ljubljana, Slovenija

UDK: 910:929 Melik A.

COBISS: 1.02

IZVLEČEK

O pomenu Antona Melika za slovensko geografijo

Prvi slovenski učitelj geografije na mladi ljubljanski univerzi po 1. svetovni vojni (1927–1966), Anton Melik (1890–1966), je poleg mnogih drugih razprav objavil tudi dve monografiji Slovenije, prvo v dveh knjigah (leta 1935 in leta 1936 na skupno 719 straneh) in drugo v eni knjigi (leta 1963 na 517 straneh), pred tem pa štiri knjige o posameznih delih Slovenije v letih 1954, 1957, 1959 in 1960 na skupno 2861 strani. Od vseh dosedanjih slovenskih geografov je dosegel najvišja priznanja znanstvenih in državnih ustanov. Kljub temu so leta 2006 študenti zadnjega letnika Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v anketi Melikovim publikacijam pripisali predvsem zgodovinsko vrednost za slovensko geografijo. Ta članek razpravlja o vzrokih za tako mnenje in navaja kot primer nekaj Melikovih ugotovitev, ki so pomembne tudi za sedanjo geografijo. Značilno je, da je v tujini o Antonu Meliku poročal le Thomas Colin v reviji *Geographers Bibliographical Studies* 9 leta 1985.

KLJUČNE BESEDE

zgodovina slovenske geografije, Anton Melik, geograf, Slovenija

ABSTRACT

On the importance of Anton Melik for the Slovenian geography

The first Slovenian teacher in geography (1927–1966) at the new University of Ljubljana after the first world war Anton Melik (1890–1966) has published beside the numerous papers also two monographs of Slovenia, the first one in two books (in 1935 and 1936 with 719 pages), and the second one in 1963 (517 pages) with former four books on the separate parts of the country in the years 1954, 1957, 1959 and 1960, altogether 2861 pages. From all Slovenian geographers till now he achieved the highest recognition of the Slovenian scientific and public authorities. Despite of that the students of the last class at the Department of geography in Ljubljana in a questionnaire in the year 2006 considered the Melik's publications to have mostly historical and not actual value for the Slovenian geography. This article quotes some topics from Melik's publications still important for contemporary geography. This article considers the reasons for the oblivion on Melik. The only report on Anton Melik in foreign countries, characteristically, was published by Thomas Collin in *Geographers Bibliographical Studies* 9 in 1985.

KEY WORDS

history of the Slovene geography, Anton Melik, geographer, Slovenia

Uredništvo je prispevek prejelo 25. maja 2006.

1 Uvod

V drugi polovici 20. stoletja je prišlo do preloma v razvoju slovenske geografije. Geografski oddelki pri visokošolskih ustanovah so se pomnožili (Ljubljani sta se pridružila Maribor in Koper). Število slušateljev geografije je skokovito naraščalo, z njimi pa tudi število mladih učiteljev geografije. Raziskovalna usmerjenost se je iz regionalne geografije prevesila v družbeno geografijo in v njej v okoljevarstveno problematiko. Prevladale so računalniške metode z geografskimi informacijskimi sistemi na čelu in mnega, da raziskave brez kvantitativnih podatkov za stroko niso moderne. Tiskano besedo tudi v geografiji vedno bolj zamenjujejo digitalni mediji.

Vse to je v razvoj slovenske geografije vneslo zarezo. Nekateri geografi menijo, da spadajo objave izpred 1. svetovne vojne le še v zgodovino geografije in so brez prave sedanje vrednosti. To načelno mišljenje ni v skladu z znanstveno paradigmo, da je treba probleme obravnavati razvojno. Ta sestavek navaja iz Melikovih objav za vzorec nekaj ugotovitev, ki so za stroko še vedno aktualne.

2 Melik od gimnazijskega učitelja zgodovine do univerzitetnega profesorja geografije

O življenju in objavah Antona Melika obstaja precej podatkov. Najdemo jih v prvih treh povojnih knjigah Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani s podnaslovom Biografije in bibliografije univerzitetnih učiteljev in sodelavcev. Obširneje je o njegovih objavah in življenju leta 1960 pisal v Geografskem vestniku Svetozar Ilešič ob Melikovi sedemdesetletnici. Pozneje se je prav tam s posebnim člankom spomnil njegove smrti Kokole (1967). Melikovo delo je doslej najbolj osvetlila proslava ob stoletnici njegovega rojstva, ki jo je priredila Slovenska akademija znanosti in umetnosti v sodelovanju z Geografskim društvom Slovenije. Na njej so poleg geografov (Gams 1990; Vrišer 1990) referirali delegati Slovenske matice (Bernik 1990), klimatolog

ARHIV GAM ZRC SAZU

Slika 1: Anton Melik (1890–1966) leta 1930.

(Furlan 1990), zgodovinar (Voje 1990) in etnolog (Cevc 1990). Slednji je zaradi pomembnosti objav o tipologiji kmečke hiše in kmečkega doma, o kozolcu, naseljih in planinah v Alpah s prisotnimi kolegi, diskutanti vred izrekel Meliku več pohval za razvoj etnologije kot geografi za napredek geografije.

Razen omenjene proslave se Geografsko društvo doslej ni spomnilo Melikovih jubilejev. Da bi se nanj spomnili vsaj ob tretjih Melikovih dnevih, želim obuditi spomin nanj v mnenju, da so njegovi znanstveni prispevki h geografski znanosti in njegova družbena uveljavljenost naš, še ne dovolj izkoriščen kapital za našo stroko.

V Melikovem življenjepisu nekatere morda preseneča navedba, da je bil leta 1927 kot srednješolski profesor zgodovine na ljubljanski univerzi izvoljen za docenta za geografijo. Za pojasnilo moramo poseči v njegova mlada leta. Rojen je bil leta 1890 v Črni vasi, to je tam, kjer so stoletje prej po znižanju odtoka Ljubljanice izvedli načrtno izsuševanje mokrotnega, nekdanj jezerskega dna Ljubljanskega barja. Na majhni kmetiji je od sedmih rojenih otrok živih ostalo pet in ti so z Antonom vred na še vedno vlažnih travnikih in njivah morali krepko pomagati staršem, da so lahko preživeli. Pri tem je naš jubilarant spoznaval pomen zemlje za kvaliteto življenja kmetovalcev. Agrarna geografija mu je bila zato pri srcu vse življenje. Iz pripovedovanja staršev in vaščanov je izvedel tudi za zgodbo, kako je pred slabim stoletjem potekalo načrtno izsuševanje nekdanj jezerskega dna in nekaj desetletij pozneje omogočilo načrtno kolonizacijo, med katero so na barjanska tla prišli tudi njegovi predniki. To znanje je Anton Melik četrto stoletja pozneje dopolnil z objavljenimi in arhivskimi viri in s sedemdeset strani dolgo knjižico 13. januarja 1927 na ljubljanski univerzi dosegel doktorski naziv. V komisiji za oceno sta bila dva zgodovinarja in kot prvi fizični geograf, dr. Artur Gavazzi, dotedanji vodja in edini učitelj geografske katedre na Filozofski fakulteti. Še isto leto, ko se je Artur Gavazzi vrnil v Zagreb, je bil srednješolski učitelj zgodovine Melik sprejet za docenta za geografijo in s tem za predstojnika katedre.

Za tistega, ki pozna Melikove objave in njegovo delovanje do leta 1927, ta odločitev ni bila posebno presenetljiva. Dotlej je namreč Melik med drugim objavil zgodovinski učbenik za Jugoslavijo v snopičih (Ljubljana 1919 in 1920), Zgodovino srednjega veka (1920), a tudi geografski učbenik pod naslovom Jugoslavija, zemljepisni pregled (v dveh delih, Ljubljana 1921 in 1923). Zakaj je bil za univerzitetnega učitelja geografije izbran prav Anton Melik, bi mogli z gotovostjo odgovoriti šele po pregledu arhiva ljubljanske univerze. Ker je bil prvo imenovani član komisije za Melikovo disertacijo Hrvat Artur Gavazzi, lahko domnevamo, da se je vrnil v Zagreb po lastni želji, mogoče tudi pod vplivom takratnega zamenjavanja tujerodnih univerzitetnih kadrov, ki so po ustanovitvi slovenske univerze začasno zasedali mesta, za katere prej ni bilo dovolj kvalificiranih domačih strokovnjakov. Melik je bil tedaj že priznan literat, saj je bil med drugim urednik Ljubljanskega zvona (1918). Med študijem na dunajski univerzi je do leta 1916, ko je končal študij zgodovine in geografije, deloval v revolucionarni stranki z glasilom Preporod, ki se je zavzemala za večje pravice in avtonomijo Slovanov v okviru Avstro-ogrske monarhije, proti koncu vojne pa za osamosvojitve južnih Slovanov. Učbenike o Jugoslaviji je pisal tudi na pobudo šolskih oblasti, ker jih je v novi državi manjkalo. Z njimi je izpolnjeval tudi cilj Preporodovcev – preprečevati širjenje nemškega vpliva proti Jadranu in proti jugovzhodu (Thomas 1985). Prizadevanje za pravice Južnih Slovanov mu je leta 1940 olajšalo izvolitev za dopisnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti (takrat še imenovane Akademija znanosti in umetnosti) v Ljubljani. Po objavah bi se Melik lahko enakovredno potegoval za univerzitetnega učitelja zgodovine, vendar so bila zanj učiteljska mesta na univerzi že zasedena s Slovenci. Zdaj vemo, da je bila Meliku širša geografija bolj pisana na kožo kot zgodovina. Za pojasnitev strokovnih problemov, ki se jih je loteval, je namreč uporabljal vse razpoložljive vire, ne glede na to, kateri stroki pripadajo. Njegove objave zadevajo predmet domala vseh geografskih panog.

3 Vzorčni primeri izsledkov iz Melikovih objav s trajno veljavo v geografiji

Za dokaz Melikove strokovne širine in še sedanje vrednosti si oglejmo njegovo študijo Ljubljansko mostiščarsko jezero in dediščina po njem (1946, 223 strani). V okviru projekta osuševanja Ljubljanskega barja je potekalo tudi izdatno poglobljanje Ljubljaničinega korita v Ljubljani med Zvezdo in Gosposko

ulico. Na podlagi tehničnih poročil o poglobljanju in pisanih virov Melik ugotavlja, da so pri poglobljanju niže Tromostovja odkopavali savski konglomerat, od tu navzgor pa v glavnem šoto, ilovico in glino. V tej akumulaciji in rekonstruirani »Ljubljanski dolinki« vidi dokaz, da je barjansko mostiščarsko jezero nastalo zaradi akumulacijske faze Save in njenega pritoka Ljubljanice. Zato naj bi Ljubljana tudi poplavljala Stari in Mestni trg. Valvasor je zapisal, da je ob poplavi leta 1537 »... *bilo treba iz nekih hiš skozi zgornja okna stopati v ladje*...« (Rupelj 1969, 396). Ne glede na to, katera teza o nastanku Ljubljanskih vrat in akumulacije v njih drži, tektonsko grezanje ali erozija rek, terase med Rotovžem in Šentjakobom ni mogoče uvrščati med terase Ljubljanice. Za gradnjo Starega in Mestnega trga so tržani morali izravnati spodnji del melišča pod najbolj strmim hribskim pobočjem iz permskega peščenjaka in skrilavcev, da so dobili ravnino za ulico in hiše obkraj nje in s tem varovalno lego med hribom in reko. Toda nasutina in naplavina spadata med potresno najbolj nevarne podlage zgradb, kar je »dokazal« tudi ljubljanski potres leta 1895, ko so v Stritarjevi ulici, kjer je izravnava melišča pod nekdanjim kamnolomom nad Rotovžem najširša, bile najbolj poškodovane hiše. Po načelu, da je preventiva boljša od kurative, bi morali začeti protipotresno utrditve najslabših ljubljanskih stavb in dela začeti med Rotovžem in Šentjakobom. Antropogeno preoblikovani mikrorelief in sedimenti pod površjem v mestu v Ljubljanskih vratih izzivajo k podrobnim študijam, ki bi imele v Melikovih zapisih najstarejših reperjev in sedimentov, razkritih pri poglobljanju Ljubljanice, zanesljive najstarejše vire.

Ljubljansko naselje je v tej Melikovi študiji le del preučitve vsega nekdanjega zajezvitvenega barjanskega mostiščarskega jezera. Tudi tu je objavil nove izsledke, ki dopolnjujejo znanje iz geografije, zgodovine, arheologije, geologije, hidrologije, prometa po Ljubljani in drugih strok.

Poglejmo si kot primer še razpravo Morfologija in gospodarska izraba tal v Bohinju. Melik (1927, 42 strani) v njej v bohinjski kotlini in na širokem goratem obodu s tekstom, fotografijami in skicami prikazuje ledeniško in periglacialno akumulacijo, druge drobne reliefne in vodne pojave, talne razmere in klimo, hkrati pa jih povezuje z agrarno rabo tal, sezonskim selitvenim pašništvom, naselji, s planinami in fužinarstvom in drugim. Pogloblja se tudi v problematiko nastanka kotline, njeno geološko sestavo in zgodovino poselitve. Družbene razmere so se pozneje tudi v Bohinju zelo spremenile, naravna pokrajina, razen novejšega strojnega trebljenja fluvioiglacialnih kamnov na travnikih in njivah v Spodnji Bohinjski dolini, je ostala domala enaka, seveda, če prezremo zaraščanje planin z gozdom. Pri najnovejši posodobitvi znanja o Bohinju bi moral sedanji geograf na novo analizirati predvsem družbenogeografsko stanje in ugotoviti, koliko je še naslonjeno na naravne razmere, kot jih obravnava Melik. Vnaprejšnje neupoštevanje Melikove študije samo zaradi starosti ne prenese znanstvene kritike. Razprava je še uporabna tudi za vodje srednješolskih ekskurzij, saj nobena druga ne navaja toliko podrobnosti o naravnih razmerah in o povezanosti naravnih in družbenih pojavov nanje.

Naj ob tej priliki pripomnimo, da je Melikova razprava o Bohinju nastajala v okviru običajnega poteka Melikovega počitnikovanja v Stari Fužini ali kje drugje. Dopoldne je tri ure urejal terenske zapiske in pisal spoznanja iz prejšnjega popoldneva, popoldne pa odšel na novo terensko analizo (pripoved dr. Valterja Bohinca avtorju tega sestavka). V naslednjih dveh letih je razširil preučevanje moren prek Pokljuke do Dežele, kjer je upravičeno zavrnil trditve o stekanju ledenikov iz jeseniške Doline, Radovne in Bohinja. Tja, v Blejski kot, se je razširil le Bohinjski ledenik (Melik 1929–1930).

Svoje ugotovitve o planinskem pašništvu v Bohinju je Melik preverjal še v širši okolici in jih objavil v knjigi Planine v Julijskih Alpah (Melik 1950). Po Ilesiču (1960) je to njegovo zadnje v miru napisano in pretehtano pomembno delo o soodvisnosti med gorsko naravo in družbo. Med njegove klasične regionalne analize spada tudi študija Bovec in Bovško (1962).

4 Anton Melik kot javni delavec, ustanovitelj geografskih institucij in usmerjevalec mladih geografov

Med 2. svetovno vojno se je Anton Melik spet pridružil revolucionarnemu osvobodilnemu gibanju, ne več kot študent, ampak kot univerzitetni profesor z ugledom v jugoslovanski državi. Nova povojna oblast mu je poverila visoke položaje. Med letoma 1950 in 1966 je bil predsednik Slovenske matice, ki

ji je s tem zagotovil nadaljnjo vladno finančno podporo (Bernik 1990). Bil je član Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, med letoma 1945 in 1958 član ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije, predsednik skupščinskega sveta za prosveto in kulturo, med letoma 1945 in 1946 dekan Filozofske fakultete, dva mandata, od leta 1946 do leta 1950, rektor univerze v Ljubljani. Obdržal je mesto predsednika Geografskega društva Slovenije (leta 1957 je postal njegov častni predsednik), urednika Geografskega vestnika in predstojnika Oddelka za geografijo Filozofske fakultete. Visoke upravno-politične in strokovne položaje je izkoristil za ustanovitev dveh novih geografskih institucij. Kot član Slovenske akademije znanosti in umetnosti je leta 1946 ustanovil Geografski inštitut SAZU in iste leta tudi Zemljepisni muzej. Muzej se je po nekaj letih životarjenja pridružil Inštitutu za geografijo Univerze, s katerim je bil v isti stavbi v Ulici francoske revolucije 7, mnogo pozneje pa je bil vključen v Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Kot tajnik razreda za naravoslovje in medicino SAZU je Melik soglašal ali morebiti celo predlagal ustanovitev Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU v Postojni; brez njega bi dobil ime Speleološki inštitut. V navedenih ustanovah zdaj raziskuje skoraj trideset geografov.

Med obema svetovnjima vojnama je bil Melik edini univerzitetni učitelj geografije. Že pred vojno izvoljeni docent dr. Svetozar Ilesič je prevzel predavanja šele po 2. svetovni vojni.

V tej luči dobijo Melikove številne predvojne objave posebno vrednost. Melik, ki je pred vojno slovel kot izvrsten predavatelj, vodja razgibanega seminarja in nekajdnevnih intenzivnih terenskih ekskurzij s študenti (Ilesič 1960; Gams 1990), je moral zaradi prevzetih političnih funkcij bistveno zmanjšati pedagoško in svetovalno delo mladim sodelavcem, ki smo dobili službo v novih geografskih institucijah. Pogosto smo pogrešali več navodil, kako naj dodeljene raziskave izpeljemo. Takratno Melikovo odsotnost smo prav razumeli in opravičevali šele pozneje, ko smo zvedeli za vse njegove zadolžitve. Po njegovem naročilu smo v Geografskem inštitutu SAZU (tako se je do leta 1976 imenoval sedanji Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) ob sodelovanju z zunanjimi sodelavci med drugim preučevali Triglavski ledenik (od leta 1946) in Skutin ledenik (od leta 1948), snežne plazove, trajna snežišča, pozebe in poplave, geomorfologijo obrobne slovenske gričevja, alpska jezera, regionalne probleme, samotne kmetije in tako dalje. Med letoma 1961 in 1966, to je do leta Melikove smrti, smo na Geografskem inštitutu SAZU trajno zaposleni (po letu 1951 smo bili v glavnem trije asistenti, dva kartografa in en fotograf), zunanji sodelavci in drugi objavili 51 razprav in knjig. Navaja jih ciklostirani zvezek »Geografski inštitut Antona Melika SAZU 1947–1981« (Ljubljana 1981, 27 strani). V tem obdobju je bilo v Sloveniji nekaj izjemno hudih naravnih nesreč, ki jih je inštitut obdelal in dokumentiral (snežni plazovi v zimah 1950/51 in 1951/52, katastrofalna poplava v porečju Savinje leta 1954).

V povojnih letih smo slovenski geografi mogli manj sodelovati s tujino kot sedanje mlajše generacije. Zato in ker je Meliku za tujino zmanjkovalo časa, je njegovo uveljavljanje v tujini močno zaostajalo za doseženim v domovini. V Beogradu, mestu njegovega vzornika, predsednika Srbske akademije znanosti in umetnosti geografa Jovana Cvijića, ga je Srbsko geografsko društvo izvolilo za častnega člana. Jugoslovanski predsednik ga je odlikoval z redom dela 1. stopnje, doma pa je dobil Kidričevo nagrado. Njegove pionirske zasluge za razmah geografije na slovenskih tleh drugi slovenski geografi nismo uspeli predstaviti mednarodni javnosti. To je po Melikovi smrti napravil šele Valežan Thomas Colin (1985).

5 Usihanje poznavanja Melikovih dosežkov med mladimi v luči ankete iz leta 2006

Ob Melikovi smrti je Vladimir Kokole (1966) zapisal, da znanje o Meliku med mladimi geografi hitro usiha. Pozabljajo, da je bil Melik pionir slovenske znanstvene regionalne geografije in človek, ki je od vseh dosedanjih geografov dosegel največ strokovnega in javnega ugleda v naši domovini. Da bi dobili vpogled v sedanje poznavanje Melika med ljubljanskimi študenti geografije, je bila na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete v geografskem seminarju pod vodstvom dr. Karla Natka aprila 2006 izvedena anketa. Vsem se za pomoč zahvaljujem. Njeno podrobnejšo analizo prepuščam bralcem teh vrstic. Osebnostno menim,

da je Kokoletova ugotovitev do neke mere pravilna. Izhaja iz nepoznavanja obstoja slovenske geografije med obema svetovnima vojnama. Razmislek je potreben zlasti ob trditvi študentov, da je Melik ustanovil le eno geografsko institucijo, in ob navedbi dobre četrtine študentov, da imajo Melikove objave v sedanjo-sti prvenstveni pomen za historično in manj za fizično in regionalno geografijo. Melikove objave odlikuje obilno navajanje dotedanje literature. Že iz tega vzroka izhaja potreba, da pri novih raziskavah pregledamo, kaj so o naši problematiki pisale tudi starejše geografske objave. V anketi vzbudijo pozornost zlasti večinska mnenja, da je bil Melik učitelj šele po 2. svetovni vojni in da je po njej začel izhajati tudi Geografski vestnik. V spominu anketirancev je meglena vsa medvojna slovenska geografija. Da so v Melikovih objavah iskali podatek (podatke), odgovarja 46 % anketirancev, toda točnega imena knjig Melikovih monografij o Sloveniji navaja le malo slušateljev. Iz ankete se ni mogoče zatrdno zaključiti, da nekateri ne želijo navajati starejših raziskav, ker se bojijo, da bi s tem zmanjšali vrednost svojega dela.

Slušatelji geografije so v anketi podčrtali po njihovem mnenju najbolj primeren vpisan odgovor. V spodnjem pregledu sledi za navedenim vprašanjem pripisan odstotek podčrtanih najbolj primernih odgovorov (v oklepaju). Seštevek ni 100 % (to je za 39 anketnih listov), ker nekateri slušatelji na to vprašanje niso odgovorili.

Melik je bil učitelj geografije:

- pred 2. svetovno vojno (28,2 %),
- po drugi svetovni vojni (61,5 %).

Prvi učitelj po ustanovitvi geografske katedre po prvi svetovni vojni je bil:

- Slovenec (64,1 %),
- Srb (6,6 %),
- Hrvat (12,8 %).

Geografski vestnik je začel izhajati:

- pred drugo svetovno vojno (38,5 %),
- po njej (53,8 %).

Anton Melik je bil prvenstveno:

- družbenogeografski raziskovalec (0,0 %),
- fizičnogeografski raziskovalec (30,7 %),
- regionalnogeografski raziskovalec (72,0 %).

Monografija Slovenija je pred drugo svetovno vojno izšla:

- v eni knjigi (18,0 %),
- v dveh knjigah (33,3 %),
- v treh knjigah (38,5 %).

Druga monografija o Sloveniji po drugi svetovni vojni je izšla:

- v eni knjigi (2,7 %),
- v dveh knjigah (0,0 %),
- v treh knjigah (5,1 %),
- v štirih knjigah (18,8 %),
- v petih knjigah (74,4 %).

Navedi naslove teh knjig (opomba: ni upoštevano, če je pravilno naveden en naslov in so vsi ostali netočni):

- brez navedbe (53,8 %),
- nepopolni naslov(i) (25,6 %),
- napačni naslov(i) (20,5 %),
- vsi odgovori pravilni (0,0 %).

Melikove objave imajo vrednosti predvsem za sedanjo:

- historično geografijo (28,8 %),
- fizično geografijo (33,3 %),
- regionalno geografijo (61,5 %).

Za sedanost so:

- pomembne (25,6 %),
- delno pomembne (56,4 %),
- niso pomembne (2,5 %).

Prebral sem Melikovo delo z naslovom:

- brez navedbe (53,8 %),
- naslov(i) je (so) nepopolen(ni) (25,6 %),
- napačni (20,5 %).

V Melikovih objavah sem iskal podatek (podatke):

- da (46,1 %),
- ne (53,9 %).

Melik je ustanovitelj:

- Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU (100 %),
- drugih institucij (0,0 %).

6 Sklep in možnosti za izboljšanje

Ker poznavanje preteklega razvoja stroke krepi stanovsko zavest, je potrebno misliti na ukrepe, kako zaustaviti pozabljanje na prehojeno pot stroke. Vzrok za slabo poznavanje objav Antona Melika med obema svetovnima vojnama izhaja tudi iz sodobnega izrivanja tiskanih besedil ob vedno večji veljavi digitalne komunikacije. Trajnejšo rešitev je v tem smislu mogoče iskati v načrtnem prenosu tiskanih, za geografijo pomembnih objav na internet in njihovo vključevanje v obvezno čtivo. Pred tem pa bi morali doseči metode, kako preprečiti izmišljanje ali izkrivljanje digitalno objavljenih podatkov zaradi otežene kontrole in njihove omejene trajnosti.

7 Viri in literatura

- Bernik, F. 1990: Anton Melik in Slovenska matica. Geografski vestnik 62. Ljubljana.
- Cevc, T. 1990: Prispevek dr. Antona Melika slovenski etnologiji. Geografski vestnik 62. Ljubljana.
- Furlan, V. 1990: Anton Melik – klimatolog. Geografski vestnik 62. Ljubljana.
- Gams, I. 1990: Proslava stoletnice rojstva Antona Melika (1. 1. 1890–8. 6. 1966). Geografski vestnik 62. Ljubljana.
- Gams, I. 1990: Melik in njegov čas. Geografski vestnik 62. Ljubljana.
- Gams, I. 1990: Anton Melik in slovenska regionalna geografija. Geografski vestnik 62. Ljubljana.
- Habič, P. 1990: Melikov prispevek h geomorfologiji in krasoslovju. Geografski vestnik 62. Ljubljana.
- Ilešič, S. 1960: Ob sedemdesetletnici profesorja Antona Melika. Geografski vestnik 32. Ljubljana.
- Kokole, A. 1967: Anton Melik (1. 1. 1890–8. 6. 1966) in memoriam. Geografski vestnik 38. Ljubljana.
- Melik, A. 1919: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev, I. del. Pota in cilji. Ljubljana.
- Melik, A. 1920: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev, II. del. Ljubljana.
- Melik, A. 1921: Jugoslavija. Zemljepisni pregled, I. del. Pota in cilji. Ljubljana.
- Melik, A. 1923: Jugoslavija. Zemljepisni pregled, II. del. Pota in cilji. Ljubljana.
- Melik, A. 1927: Kolonizacija Ljubljanskega barja. Ljubljana.
- Melik, A. 1927: Morfologija in izraba tal v Bohinju. Geografski vestnik 3. Ljubljana.
- Melik, A. 1929–930: Bohinjski ledenik. Geografski vestnik 1-4. Ljubljana.
- Melik, A. 1946: Ljubljansko mostiščarsko jezero in dediščina po njem. Dela Inštitut za geografijo 5. Ljubljana.
- Melik, A. 1935: Slovenija I, Geografski opis, I, Splošni del. Ljubljana.
- Melik, A. 1936: Slovenija I, Geografski opis II, Splošni del. Ljubljana.

- Melik, A. 1949: Jugoslavija, Zemljepisni pregled. Ljubljana.
- Melik, A., 1944: Mostiščarsko jezero in dediščina po njem. Razprave SAZU 2/1944. Ljubljana.
- Melik, A. 1950: Planine v Julijskih Alpah. Dela Inštituta za geografijo 1. Ljubljana.
- Melik, A. 1954: Slovenija, I. zvezek, Opis slovenskih pokrajin, Slovenski alpski svet. Ljubljana.
- Melik, A. 1957: Geografski opis, II. zvezek, Opis slovenskih pokrajin, Štajerska s Prekmurjem in Mežiško dolino. Ljubljana.
- Melik, A. 1959: Geografski opis, III. zvezek, Opis slovenskih pokrajin. Posavska Slovenija. Ljubljana.
- Melik, A. 1960: Geografski opis slovenskih pokrajin, IV. zvezek, Slovensko Primorje. Ljubljana.
- Melik, A. 1962: Bovec in Bovško, Regionalnogeografska študija. Geografski zbornik 7. Ljubljana.
- Meze, D. 1960: Bibliografija Antona Melika. Geografski vestnik 32. Ljubljana.
- Rupelj, M. 1969: Valvasorjevo berilo. Ljubljana.
- Thomas, C. 1985: Anton Melik, 1890–1966. Geographers Bibliographical Studies 9. London.
- Voje, I. 1990: Anton Melik – zgodovinpisec in avtor zgodovinskih učbenikov. Geografski vestnik 32. Ljubljana.
- Vrišer, I. 1990: Prispevek Antona Melika h geografiji slovenskih naselij. Geografski vestnik 62. Ljubljana.

8 Summary: On the importance of Anton Melik for the Slovenian geography

(translated by the author)

The first Slovenian teacher of geography at the new University in Ljubljana (1927–1966) and the most prominent geographer till now in Slovenia, Anton Melik, as author of the first geographical monographs of Slovenia (two books, 1935 and 1936), of the second monographs (5 books, 1954–1963) and of numerous other publications provided a solid basis for the comparison with the recent geographical structure of the land. But the inquiring of the students in geography in Ljubljana in 2006 has shown insufficient knowledge of the Melik's life and use of his publications. The author therefore in his communication at the meeting called »Melik's days« (11–12 May 2006) in Ljubljana shortly presented contribution on Anton Melik to the Slovenian geography. By citing some topics from the Melik's publications the author proved Melik's recent value also for the recent geography of Slovenia. Melik's publications still remain the best source for making comparison with the recent geographical features of Slovenia after its transformation from an agrarian to modern state of the European union.

Anton Melik has been presented abroad only in Great Britain (Colin Thomas, Anton Melik, 1890–1966. Geographers Bibliographical Studies 9, 1985).